

JANAKKALAN OPPILASHUOLTOSUUNNITELMA (perusopetus ja koulujen esiopetusryhmät)

Sisällys:

1 MONIALAINEN OPPILASHUOLLON YHTEISTYÖ

- **Yhteisöllinen oppilashuolto ja oppilashuoltoryhmät**
- **Yksilökohtainen oppilashuolto ja asiantuntijaryhmä**
- **Oppilashuoltosuunnitelmat**

2 PAIKALLISESTI SOVITTUA JA KOULUKOHTAISEN OPPILASHUOLTOSUUNNITELMAN LAADINTA

- **Oppilashuollon palveluiden järjestäminen kunnassa, yhteistyö, vastuut ja työnjako eri toimijoiden kesken**
- **Oppilashuollon yhteistyö koulutuksen eri siirtymävaiheissa**
- **Yhteistyö oppilaan ohjauksessa sekä jatko-opintojen suunnittelussa**
- **Kouluterveydenhuolto**
- **Poissaolojen ehkäiseminen, seuraaminen ja niistä ilmoittaminen**
- **Tupakoinnin, alkoholin, päihteiden ja energiajuomien käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen**
- **Kouluruokailun ja mahdollisten välipalojen järjestäminen**
- **Turvakansio**
  - **Turvakansion sisällysluettelo**
- **Yhteistyö poliisin kanssa**
- **Koulukuljetusten turvallisuutta sekä odotusaikojen järjestämistä ja turvallisuutta koskevat ohjeet**
- **Yhteistyö kodin, koulun, oppilashuollon palvelujen asiantuntijoiden, muiden asiantuntijoiden ja paikallisten tukiverkostojen kanssa**
- **Yhteistyö lastensuojeluviranomaisten kanssa**
- **Koulukohtaisiin oppilashuoltosuunnitelmiin sisällytettävät asiat**

1 MONIALAINEN OPPILASHUOLLON YHTEISTYÖ

Oppilashuoltotyötä ohjaavat luottamuksellisuus, kunnioittava suhtautuminen oppilaaseen ja huoltajaan sekä heidän osallisuutensa tukeminen. Työssä tulee turvata se, että oppilaan ja huoltajan näkemyksiä kuunnellaan. Koulu tiedottaa oppilashuoltotyöstä ja sen menettelytavoista oppilaita ja huoltajia ja heitä ohjataan hakemaan tarvitsemiaan oppilashuollon palveluja. Huoltajalle annetaan tietoa siitä, miten oppilasta koskevan oppilashuollollisen asian vireillepano ja valmistelu tapahtuu.

Oppilashuollon paikallisen toteuttamisen tavoitteet ovat oppilashuoltolain ja perusopetussuunnitelman mukaisen oppilashuollon toteutuminen hyvässä ja monialaisessa yhteistyössä oppilaiden, opiskelijoiden ja heidän perheidensä kanssa. Huolet otetaan puheeksi mahdollisimman pian ja tukea tarjotaan varhaisessa vaiheessa ja parhaimmillaan ehkäistään

ongelmien syntyminen. Kuntaan on luotu Huolisiapparei-malli, jonka tavoitteena on rohkaista kaikkia osapuolia varhaiseen ja luottamukselliseen vuorovaikutukseen huolien ja ongelmatilanteiden yhteydessä.

Yhteisöllinen oppilashuolto ja oppilashuoltoryhmät

Opiskeluhuollon ohjausryhmä (yhteinen esiopetuksen, perusopetuksen ja lukiokoulutuksen kanssa)

Vastaa oppilashuollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista. Ohjausryhmään kuuluvat sosiaalityön johtaja, varhaiskasvatusjohtaja, ylihoitaja ja opetustoimen kehittämispäällikkö. Ohjausryhmän lisäksi vähintään kerran lukuvuodessa kokoontuvat Turengin ja Tervakosken alueelliset oppilashuoltoryhmät, joihin kuuluvat rehtorit, kuraattorit, koulupsykologi, terveydenhoitajat, nuorisotyöntekijät, sosiaalityöntekijät ja tarvittaessa muut oppilashuollon yhteistyökumppanit.

Koulukohtaiset oppilashuoltoryhmät

Oppilashuoltoryhmän työ perustuu opetussuunnitelman pohjalta tarkennettuun koulun oppilashuoltosuunnitelmaan. Jokaisella koululla on oma oppilashuoltosuunnitelma. Oppilashuoltotyön tavoite on turvallinen ja hyvinvoiva kouluyhteisö ja hyvinvoivat yhteisön jäsenet. Osallisuuden ja ennaltaehkäisyn näkökulmat painottuvat. Oppilashuoltoryhmä vastaa osaltaan opetussuunnitelman luvussa 5.4.2 asetetuista tehtävistä (turvallisen ilmapiirin luominen, järjestyssäännöt, turvallisuussuunnitelmat jne.). Rehtori/koulunjohtaja johtaa yhteisöllistä oppilashuoltoryhmää ja oppilashuoltoa omassa koulussaan.

Oppilashuoltoryhmä kerää ja hyödyntää olemassa olevaa oppilaiden ja koulun henkilökunnan turvallisuuteen ja hyvinvointiin liittyvää tietoa: kouluterveyskyselyjen, terveydellisten olojen selvitysten, työpaikkaselvitysten, koulufoorumin tulosten, hyvinvointi-/kouluviihtyvyysselvitysten, kiusaamiskyselyjen ja muiden kyselyjen antamaa tietoa. Oppilashuoltoryhmä organisoii myös tarpeellisen tiedon keräämisen.

Oppilashuoltoryhmä reagoi oppilasryhmistä ja kouluyhteisöstä nouseviin ilmiöihin. Oppilashuoltoryhmä voi käsitellä ryhmä- ja luokkatason asioita yhteisöllisestä näkökulmasta. Näissä kokouksissa ei käsitellä yksilöiden huolia, mutta voidaan kuitenkin siirtää opetuksen järjestämisen kannalta välttämätön tieto.

Koulukohtaiseen ydinoppilashuoltoryhmään kuuluvat rehtori, oppilaanohjaaja yläkouluissa ja lukiossa, erityisopettaja, kuraattori ja terveydenhoitaja. Kokouksen asiasisällöstä riippuen kokouksiin osallistuvat lukuvuoden aikana myös oppilaskunnan edustaja (pj), johtokunnan edustaja tai joku muu huoltaja, koulupsykologi/nuorisopsykologi, opettajakunnan edustaja, turvallisuusvastaava, oppilaskunnan ohjaaja ja muita asioiden käsittelyssä tarvittavia henkilöitä (nuorisotyöntekijä, poliisi, seurakunnan ja muiden yhteistyötahojen edustajat, neuvolatyöntekijä, jne). Koska yhteisöllisissä oppilashuoltoryhmissä ei käsitellä oppilaskohtaisia asioita, niin sen kokoonpano on vapaa ja se voi vaihdella asiasisältöjen mukaan.

Kukin koulu kirjaa omaan oppilashuoltosuunnitelmaan toimintatavat miten oppilaat ja opiskelijat ja huoltajat saadaan tietoiseksi oppilashuoltotyöstä, miten heidät osallistetaan oppilashuoltotyöhön ja miten he tulevat kuulluksi suunnitelmissa ja päätöksenteossa. Oppilaskunnan ohjaajalla on merkittävä rooli oppilaiden ja opiskelijoiden osallistamisessa. Oppilas- ja opiskeluhoitoryhmän muistiot julkaistaan Wilmassa niiltä osin kuin aiheet koskettavat kaikkia huoltajia ja oppilaita.

Oppilaille/opiskelijoille ja huoltajille tiedotetaan, että miten he saavat asiansa oppilashuoltoryhmän käsittelyyn. Kaikki muistot arkistoidaan.

Kouluympäristön terveellisyyttä ja turvallisuutta sekä koulu yhteisön hyvinvointia edistetään ja seurataan jatkuvasti. Niitä arvioidaan kolmen vuoden välein toteutettavissa tarkastuksissa. Oppilashuollon ohjausryhmä vastaa arvioinnista.

Yksilökohtainen oppilashuolto ja asiantuntijaryhmä

Yksilökohtaisella oppilashuollolla tarkoitetaan oppilaalle annettavia kouluterveydenhuollon palveluja, oppilashuollon psykologi- ja kuraattoripalveluja sekä yksittäistä oppilasta koskevaa monialaista oppilashuoltoa (monialainen oppilashuolto = eri hallintoalat ja tieteenalat yhdistävä asiakaslähtöinen toiminta).

Yksilökohtainen oppilashuolto perustuu aina oppilaan sekä tarpeen niin vaatiessa huoltajan suostumukseen. Oppilas on aina keskiössä. Hänen osallisuus, toivomukset ja mielipiteet otetaan huomioon hänen ikänsä, kehitystasonsa ja muiden henkilökohtaisten edellytystensä mukaisesti.

Asiantuntijaryhmä kootaan yksittäisen oppilaan tuen tarpeen selvittämiseksi, oppilashuollon palvelujen järjestämiseksi ja tilanteen kehittymisen seuraamista ja arviointia varten. Ryhmän kokoonpano perustuu oppilaan tai tarvittaessa hänen huoltajansa suostumukseen. Ryhmän monialainen kokoonpano perustuu tapauskohtaiseen harkintaan ja käsiteltävään asiaan. Ryhmän kokoa se opetushenkilöstön tai oppilashuollon palveluiden edustaja, jolle asia työtehtävien perusteella kuuluu. Ryhmä nimeää keskuudestaan vastuuhenkilön. Opiskelijan yksilöidyllä kirjallisella suostumuksella hänen asiansa käsittelyyn voi osallistua tarvittavia opiskeluhoollon yhteistyötahoja taikka opiskelijan läheisiä.

Yksittäistä oppilasta koskevan asian käsittelystä asiantuntijaryhmässä laaditaan oppilashuoltokertomus jatkuvaan muotoon. Ryhmän vastuuhenkilö, ja lisäksi muut asiantuntijaryhmän jäsenet, kirjaa yksilökohtaisen oppilashuollon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi välttämättömät tiedot oppilashuoltokertomukseen. Oppilashuoltokertomuksen muodosta ja sisällöstä laaditaan kuntakohtainen malli. Myös rekisterin ylläpitämiseen annetaan ohjeistukset.

Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki edellyttää, että kertomukseen kirjataan seuraavat asiat:

- yksittäisen oppilaan nimi, henkilötunnus, kotikunta ja yhteystiedot sekä alaikäisen oppilaan huoltajan tai muun laillisen edustajan nimi ja yhteystiedot,
- kirjauksen päivämäärä sekä kirjauksen tekijä ja hänen ammatti- tai virka-asemansa,
- kokoukseen osallistuneet henkilöt ja heidän asemansa,
- asian aihe ja vireille panija,
- oppilaan tilanteen selvittämisen aikana toteutetut toimenpiteet kuten arviot, tutkimukset ja selvitykset,
- toteutetut toimenpiteet kuten yhteistyö eri tahojen kanssa sekä aiemmat ja nykyiset tukitoimet,
- tiedot asian käsittelystä ryhmän kokouksessa, tehdyt päätökset ja niiden toteuttamissuunnitelma sekä
- toteuttamisesta ja seurannasta vastaavat tahot.

Janakkalassa on luotu Huolisiapparei-malli oppilaiden ja perheiden kanssa yhdessä tehtävään oppilashuoltotyöhön. Mallin tarkoitus on rohkaista kaikkia oppilaiden kanssa tavalla tai toisella työskenteleviä monialaiseen yhteistyöhön ja huolten puheeksiottamiseen. Opettaja on velvollinen tarvittaessa ohjaamaan oppilas perheineen oppilashuoltopalvelujen piiriin (psykologi, kuraattori, perhetyö jne.). Oppilashuoltotyötä toteutetaan perheiden kanssa mahdollisimman avoimesti perheen voimavarat ja elämäntilanne huomioiden.

Oppilashuoltosuunnitelmat

Oppilashuollon suunnitelmia on kolme:

1. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, josta vastaa nuorten ohjaus- ja palveluverkosto. (nuorisolaki 2011). Verkosto on perustettu kunnanjohtajan päätöksellä 2012 (No 47). verkostossa on edustajat opetustoimesta, perusturvasta, nuorisotoimesta, työhallinnosta ja poliisista. Lasten- ja nuorten hyvinvointisuunnitelma hyväksytään valtuustossa ja tarkistetaan väh. neljän vuoden välein. Ei vielä valmis 2014.
2. Paikalliseen opetussuunnitelmaan sisältyvä kuvaus oppilashuollosta (tämä asiakirja)
3. Koulukohtaiset oppilashuoltosuunnitelmat (laaditaan jokaisella koululla)

2 PAIKALLISESTI SOVITTUA JA KOULUKOHTAISEN OPPILASHUOLTOSUUNNITELMAN LAADINTA

Oppilashuollon palveluiden järjestäminen kunnassa, yhteistyö, vastuut ja työnjako eri toimijoiden kesken

Valtakunnallinen perusopetuksen opetussuunnitelma ja kunnan opetussuunnitelma julkaistaan kunnan www-sivuilla. Rehtorit vastaavat koulukohtaisten oppilashuoltosuunnitelmien laatimisesta ja päivittämisestä sekä henkilöstön, oppilaiden ja huoltajien perehdyttämisestä ja tiedottamisesta koulukohtaisesti.

Oppilashuollon toimintaohjeiden päivittäminen, toteutumisen seuranta ja arviointi tapahtuu vuosittain rehtorikokouksessa sekä monialaisissa työryhmissä opetustoimen kehittämisspäällikön toimesta.

Kuraattoripalvelut

Henkilökohtaiset keskustelut oppilaiden ja palveluihin ohjaus

Oppilaiden ryhmäkeskustelut

- Yhteydenotot ja kalenteriajat kouluilla
- Puhelinkonsultaatio oppilaille, henkilöstölle ja huoltajille
- Mukana vanhempainilloissa ym. koulun tapahtumissa
- Palaverit (yhteisölliset oppilashuoltoryhmät, asiantuntijaryhmät)
- Kodin ja koulun yhteistyö
- Yhteistyö eri tahojen kanssa ja palveluohjaus

Kuraattorit osallistuvat myös erilaisiin yhteistyöryhmiin (lastensuojelutiimit, moniammatilliset tiimit, hoitoneuvottelut, nivelvaiheiden palaverit) ja tekevät yhteistyötä nuorisotyön ja etsivän nuorisotyön kanssa. Kuraattorit tekevät paljon yhteistyötä psykiatristen hoitoyksiköiden kanssa.

Lisäksi he tiedottavat säännöllisesti mm. poliisia, seurakuntaa ja Ankkuria Janakkalan kunnan nuorten yleisistä huolenaiheista ja ilmiöistä.

Kuraattori ohjaa tarvittaessa kouluterveydenhuollon palveluihin. Sosiaalitoimen avohuollon palveluihin ja lastensuojelun tukitoimiin voi hakeutua kuraattorin avustuksella. Perheneuvolapalveluja tarjoaa Janakkalan ja Hattulan yhteinen työpari. Neuvontaa ja ohjausta annetaan myös sinne ja tehdään yhteistyötä heidän kanssaan. Tervakoskella käytetään Riihimäen perheneuvolan palveluja. Nykyisin nuoria ohjataan usein käyttämään myös valtakunnallisia verkkopalveluja. Janakkalan kunnasta löytyy useita erityistyöntekijöitä: nuorten psykologi toimintaterapeutti, puheterapeutti ja ravintoterapeutti, joille nuoria ja perheitä on mahdollista ohjata.

Vanhempien/hoitajien ohjaus omiin palveluihin on tärkeä osa kuraattorin työtä. esim. päihdepalvelut, perheasiainneuvottelukeskus, avopsykiatria, Ankkuri, terveyskeskuksen psykologi ovat käytettävissä. Wilma on merkittävästi lisännyt vanhempien saamaa ohjausta, perinteisten puhelinkonsultoinnin ja tapaamisten ohella.

Psykologipalvelut

- oppilaan tuki ja terapeutit keskustelut
- yhteistyö eri tahojen kanssa
- tarjoaa konsultaatiota esiopetuksen ja koulun henkilökunnalle
- osallistuu yhteisöllisiin oppilashuoltotyöryhmiin ja asiantuntijaryhmiin
- huoltajien tukeminen ja ohjaaminen kasvatustyössä
- oppilaan psykologiset tutkimukset, neuvottelut huoltajien ja koulun henkilökunnan kanssa sekä tukitoimien suunnittelu ja yhteistyö sidosryhmien kanssa
- jatkotutkimuksiin ja hoitoon ohjaaminen
- psykologit kirjaavat asiakastiedot psykologin omaan asiakaskertomukseen

Janakkalan kunnassa kouluikäisten lasten ja nuorten kanssa toimivat koulupsykologi ja nuorten psykologi. **Koulupsykologi** kuuluu koulutoimen alaisuuteen ja työskentelee esikoululaisten ja alakoululaisten lasten sekä heidän perheidensä kanssa. Koulupsykologi on säännöllisesti Turengin ja Tervakosken kouluilla. Pikkukouluilla ja esiopetusyksiköissä koulupsykologi on sovittuna aikana tai vastaanotto on psykologin työhuoneella koulutoimistossa. **Nuorten psykologi** työskentelee terveystoimen alaisuudessa ja toimii 13-19 -vuotiaiden nuorten kanssa. Vastaanotto on Turengin terveyskeskuksessa Tervakosken terveyskeskuksessa. Nuorten psykologi liikkuu kouluilla tarvittaessa.

Psykologipalveluista tiedotetaan koulutiedotteessa sekä kunnan ja koulujen kotisivuilla ja psykologiin saa yhteyden Wilman kautta, puhelimitse ja sähköpostitse.

Sosiaalityön palvelut

- Lastensuojelun avohuollon tukitoimia mm.
  - ehkäisevä perhetyö
  - ohjaus- ja neuvonta
  - taloudellinen tukeminen
  - perhetyö
  - tukihenkilö, joka voi tukea lapsen ja nuoren koulunkäyntiä.

Sosiaalityöntekijä tai lastensuojelutyöntekijä osallistuu oppilashuollon kokouksiin erikseen sovitulla tavalla. Lisäksi sosiaalityöntekijä tekee yksilökohtaisissa tapauksissa tiivistä yhteistyötä koulukuraattorin, koulupsykologin, kouluterveydenhoitajan ja opettajien kanssa sekä osallistuu kutsuttuna koulun järjestämiin asiakas- ja perhekeskeisiin neuvotteluihin. Sosiaalityöntekijät esittäytyvät myös koulun vanhempainilloissa.

Kouluterveydenhuollon palvelut

- osallistuminen koko kouluyhteisön hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen
- koulun työolojen ja koulutyön terveellisyyden ja turvallisuuden valvonta ja edistäminen
- oppilaan hyvinvoinnin ja terveyden seuraaminen, arviointi ja edistäminen
- osallistuminen oppimisen, tunne-elämän ja käyttäytymisen ongelmien tunnistamiseen ja selvittämiseen yhteistyössä muun oppilashuoltohenkilöstön ja opetushenkilöstön kanssa

Sivistystoimenjohtajan rooli

- taloudellisten resurssien huolehtiminen opetussuunnitelman toteuttamiseksi
- yhteistyösopimukset ja ostopalvelusopimukset
- hallintosäännön mukaiset päätökset ja lautakunnan esittelijän tehtävät

Opetustoimen kehittämispäällikön rooli

- koordinoi oppilashuoltoa kuntatasolla
- oppilashuollon johtoryhmän jäsen (edustaja jokaiselta toimialalta)
- erilaisten työryhmien kokoaminen ja johtaminen
- kuntien väliset verkostot
- hankkeet
- kuraattorin, psykologin rekrytointi
- ohjeistus arkistointiin ja rekistereihin yhteistyössä rehtorien, asiainhallintasihteerin ja toimistosihteerin ja koulusihteerien kanssa

Monialaisten työryhmien rooli

- havainnoivat ja analysoivat tilanteita ja ennakoivat tulevaa
- käsittelevät yleistasolla oppilashuollollisia asioita ja kehittämiskohteita
- tiedottavat

Oppilashuollon yhteistyö koulutuksen eri siirtymävaiheissa

Seuraavat vuosikellot on laadittu:

Vuosikello esiopetuksesta alakouluun

Vuosikello alakoulusta yläkouluun

Vuosikello yläkoulusta toiselle asteelle

Vuosikelloja päivitetään tarpeen mukaan ja päivitetty versiot käsitellään rehtorikokouksissa ennen käyttöönottoa.

Yhteistyö oppilaan ohjauksessa sekä jatko-opintojen suunnittelussa

Ohjauksen päätarkoitus on oppimisen käytännön tukeminen ja opiskelutaitojen kehittäminen. Tavoitteena on oppimisen ilo läpi elämän. Vastuu oppilaan kannustamisesta, ohjauksesta ja tuesta kuuluu kaikille opettajille. Erityistä huomiota on kiinnitettävä vaikeuksia ehkäisevään toimintaan.

- yhteistyötä tehdään kokonaisvaltaisesti oppilaan kanssa työskentelevien henkilöiden kanssa (opettaja, erityisopettaja, tarvittaessa oppilashuoltoryhmä sekä huoltajat)
- suunnitteluun vaikuttavia tietoja päivitetään jatkuvasti
- oppilasta itseään tuetaan ottamaan aktiivisesti osaa oman elämänsä suunnitteluun ja päätöksentekoon
- jatko-opintojen suunnittelu aloitetaan joissakin tapauksissa jo 8. luokalla, mutta pääsääntöisesti 9. luokan syksyllä
- nivelvaiheeseen kuuluvat yhteydenotot toisen asteen oppilaitoksiin sekä tutustumiskäynnit tai tutustumisjaksot niissä
- tarvittaessa pidetään jatko-opintojen suunnitelmapalaveri lukuvuoden puolenvälin paikkeilla ja siihen osallistuvat oppilaanohjaajan lisäksi huoltajat ja tarvittaessa muut asiantuntijat. Tällöin keskustellaan myös mahdollisesta joustavan valinnan käytöstä yhteishaussa.
- tarpeen mukaan pidetään palaveri vielä keväällä vastaanottavan oppilaitoksen edustajien kanssa
- seudullinen yhteistyö kuvattu vuosikellona. Seudulliset yhteistyön ryhmät päivittävät vuosikelloa.

Kouluterveydenhuolto

Kouluille on nimetty terveydenhoitajat ja koululääkärit. Lukuvuosittain vahvistetaan varajärjestelmä niiksi ajoiksi kun oma terveydenhoitaja ei ole paikalla. Kouluterveydenhuollossa tehdään lakisääteiset terveystarkastukset vuosittain. Luokkien 1- 2, 5 ja 7 - 8 vuositarkastukset ovat laaja-alaisia. Laaja-alainen terveystarkastus tehdään aina koululääkäriin ja terveydenhoitajan yhteistyönä. Laajat terveystarkastukset ovat muita tarkastuksia perusteellisempia ja monipuolisempia. Tarkastusten olennaisena osana on yhteistyö perheen, koulun, oppilashuollon ja tarvittaessa muiden tahojen kanssa. Huoltajan kirjallisella suostumuksella terveystarkastukseen sisältyy esiopetuksen henkilökunnan tai opettajan arvio oppilaan selviytymisestä koulussa niiltä osin kuin se on välttämätöntä hoidon ja tuen järjestämiseksi. Yhteistyötahojen arvio on tärkeä osa oppilaan kokonaisvaltaisen kasvun, kehityksen ja hyvinvoinnin seurantaa sekä tuen tarpeiden varhaista tunnistamista moniammatillisessa yhteistyössä.

Laaja-alaisessa tarkastuksessa arvioidaan oppilaan psykososiaalista kehitystä mm. ihmissuhteita, tunnetilojen säätelyä ja käyttäytymistä sekä fyysistä terveyttä kuten oppilaan kasvua, kehitystä, terveydentilaa ja pitkäaikaissairauksien vaikutusta koulunkäyntiin. Laaja-alaisessa terveystarkastuksessa selvitetään myös koko perheen hyvinvointia, terveystottumuksia ja terveyttä ja tehdään arvio oppilaan terveydentilasta ja mahdollisesta jatkotutkimuksen, tuen ja hoidon tarpeesta yhdessä oppilaan ja huoltajien kanssa. Tarkastuksessa saatujen tietojen perusteella tehdään hyvinvointi- ja terveyssuunnitelma tai tarkistetaan aikaisemmin tehtyä suunnitelmaa. Laajoista terveystarkastuksista tehdään luokkakohtainen yhteenveto oppilashuoltotyöryhmälle mahdollisten tukitoimien järjestämiseksi. Yhteenveto ei sisällä henkilötietoja.

Vuosittaiset määräaikaistarkastukset terveydenhoitaja tekee väli vuosina muille luokille ja tarvittaessa ohjaa koululääkärille tai muille tahoille.

Oppilaan huoltaja vastaa ensisijaisesti sairastuneen oppilaan hoidosta, sairaanhoidon järjestämisestä ja hoitoon viemisestä. Koulutapaturman sattuessa tai oppilaan sairastuessa koulussa koulun aikuisilla on vastuu turvallisuudesta siihen saakka kunnes vastuu hoidosta siirtyy huoltajalle. Oppilaan sairastuessa äkillisesti koulussa opettaja tai terveydenhoitaja arvioi oppilaan tilanteen,

ottaa tarvittaessa yhteyttä huoltajiin ja avustaa tutkimuksen ja hoidon järjestämisessä. Oppilaan sairastuessa kotona, huoltajat ottavat tilanteen vaatiessa yhteyttä terveyskeskukseen.

Isoilla kouluilla terveydenhoitajalla on sovitut avovastaanottoajat, joihin oppilas voi tulla ilman ajanvarausta. Pienillä kouluilla terveydenhoitaja on tiettyinä ajankohtina viikossa. Koululääkäreillä ei ole sairausvastaanottoa koululla. Vuosittain terveydenhuollon kanssa sovitaan toimintamalli miten toimitaan, jos oppilas tarvitsee päästä terveydenhoitajan vastaanotolle ilman ajanvarausta.

Terveysneuvonta on keskeinen osa kouluterveydenhuollon työtä. Terveysneuvontaa toteutetaan yksilöllisesti tai tarpeen mukaan ryhmissä. Tavoitteena on tukea tiedon soveltamista käytäntöön ja vastuun ottamista omasta hyvinvoinnista. Terveydenhoitajat toteuttavat terveysneuvontaa terveystarkastuksissa THL:n ja paikallisesti vuosiluokittain sovittujen aiheiden osalta (aiheita esim. terveellinen ravinto, hygienia, ruokailutottumukset jne..)

Kouluterveydenhuolto edistää, seuraa ja valvoo koulun työolojen ja koulutyön turvallisuutta yhdessä koulun edustajien, terveystarkastajan, työsuojelun ja työterveyshuollon kanssa. Joka kolmas vuosi tehdään koulujen terveydellisten olojen tarkastukset, joista laaditaan kirjalliset raportit ja esitetään mahdolliset parannusehdotukset.

Poissaolojen ehkäiseminen, seuraaminen ja niistä ilmoittaminen

Kuntaan on laadittu ohjeistus sairaspoissaoloihin reagoimiseen sekä luvattomiin poissaoloihin puuttumiseen. Kaikki koulut noudattavat samaa ohjeistusta. Jokaisella koululla on käytössä Wilma-ohjelma, jonne poissaolot kirjataan. Ohjeistusta päivitetään rehtorikokouksissa.

Tupakoinnin, alkoholin, päihteiden ja energiajuomien käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen

Tupakan, alkoholin, päihteiden ja energiajuomien käytön ennaltaehkäisemiseksi tehdään ennaltaehkäisevää työtä terveystiedon ja muiden oppiaineiden tunneilla, terveydenhoitajan ja muiden nuorten parissa toimivien aikuisten toimesta sekä myös nuorten vertaisryhmien avulla.

Yhteistyö terveysneuvonnan ja terveystiedon opetuksen välillä

- vuosittainen suunnittelu- ja yhteistyöpalaveri (terveystiedon opettajat ja kouluterveydenhoitaja): yhteistyö, työnjako, päämäärät
- asiantuntijuuden ja tiedon jakaminen
- yhteistyö materiaalin hankinnassa ja jakamisessa (esim. kondomien jako kaikille 8. luokkalaisille)
- mahdollisuuksien mukaan yhteistyö valtakunnallisissa päihdeprojekteissa ja siihen liittyvien vierailijoiden järjestämisessä
- kouluterveyskyselyn tarjoaman tiedon hyödyntäminen yhteistyössä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämiseksi
- yhteistyö nuorten parissa toimijoiden kesken, esim. Askel-illat: koulutoimi, terveyspalvelut, nuorisotoimi, seurakunta, urheiluseurat, vanhemmat.
- yhteistyö nuorten vertaisryhmien (esim. tukioppilaat, oppilaskunta) kanssa päihteiden käytön ehkäisemiseksi ja/tai nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi
- pyritään yhteistyössä järjestämään mahdollisia vierailuja terveyspalveluiden pariin

- mahdollinen yhteistyö HAMK kanssa (esim. terveydenhoitoalan opiskelijoiden vierailut)
- terveysneuvonnan ja terveystiedon opetuksen välillä pyritään huomioimaan sujuva yhteistyö ja työnjako eri kouluasteiden välillä

Kouluun ei saa tuoda eikä työpäivän aikana pitää hallussa sellaista esinettä tai ainetta, jonka hallussapito on muussa laissa kielletty tai jolla voidaan vaarantaa omaa tai toisen turvallisuutta taikka joka erityisesti soveltuu omaisuuden vahingoittamiseen ja jonka hallussapidolle ei ole hyväksyttävää syytä. (POL 29§ 2 mom.)

Rehtorilla tai koulun opettajalla on yhdessä tai erikseen oikeus työpäivän aikana ottaa haltuunsa oppilaalta 29 § 2:n momentissa tarkoitettu kielletty esine tai aine tai sellainen esine tai aine, jolla oppilas häiritsee opetusta tai oppimista. (POL 36 d § 1, katso myös 2-4 mom.)

Koulun opettajalla ja rehtorilla on työpäivän aikana oikeus tarkastaa oppilaan mukana olevat tavarat, oppilaan hallinnassa olevat koulun säilytystilat ja päällisin puolin hänen vaatteensa, sellaisen 29 §:n 2 momentissa tarkoitettujen kiellettyjen esineiden tai aineiden haltuun ottamiseksi, jolla voidaan vaarantaa omaa tai toisen turvallisuutta, jos tällaisen esineen tai aineen hallussa pito on ilmeistä ja oppilas pyynnöstä huolimatta kieltäytyy niitä luovuttamasta tai ei luotettavasti osoita, ettei hänen hallussaan niitä ole. (POL 36 e ½ 1, katso myös 2-5 mom.)

Edellä 36 d ja 36 e §:ssä tarkoitettujen toimenpiteiden toteuttaminen on toteutettava mahdollisimman turvallisesti. Toimenpiteillä ei saa puuttua oppilaan henkilökohtaiseen koskemattomuuteen ja yksityisyyteen enempää kuin on välttämätöntä opiskelurauhan ja turvallisuuden varmistamiseksi. Esineiden ja aineiden haltuun ottamisessa ja oppilaan tarkastuksessa on noudatettava olosuhteiden edellyttämää hienotunteisuutta. (POL 36 f § 1, katso myös 2 mom.)

Edellä 29 §:n 2 momentissa tarkoitettujen kiellettyjen esineiden ja aineiden luovutetaan oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle. Esineet ja aineet tulee kuitenkin luovuttaa poliisille tai muulle laissa säädetylle viranomaiselle, jos oppilaalla, tämän huoltajalla tai muulla laillisella edustajalla ei lain mukaan ole oikeutta pitää niitä hallussaan. (POL 36 g § 2, katso myös 1, 3-4 mom.)

Jos oppilas on päihteiden vaikutuksen alaisena koulussa

- oppilas ohjataan ensisijassa rehtorin luo tai oppilashuoltohenkilön luo
- otetaan yhteys huoltajiin, jotka hakevat oppilaan koulusta
- otetaan yhteys sosiaalitoimeen ja poliisiin

Tupakoinnin ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen

Terveydenhoitajat

- tulotarkastuksessa kerrotaan yläkoulun toimenpiteistä
- terveystarkastusten yhteydessä valistusta

Terveystiedon opetus

- tupakoinnin terveys- ja ympäristöhaitat, riippuvuuden synty, tupakoinnin yhteiskunnalliset ja globaalit vaikutukset sekä tupakoinnin lopettaminen

Nuorisotoimi

- tupakointi kielletty nuorisotoimen tiloissa ja kaikessa toiminnassa
- 7. luokkalaisten kotiin menevän kirjeen yhteydessä tietoa
- 6. luokkalaisten päihdevalistus

Seurakunta

- tupakointi kielletty seurakunnan tiloissa ja kaikessa toiminnassa

Jokaisen koulun järjestyssäännöissä kielletään tupakointi ja tupakointivälineiden hallussapito lakiin viitaten. Järjestyssääntöjen rikkominen vaikuttaa käyttäytymisnumeroon.

1. kerta

- ensisijaisesti oppilas soittaa kotiin opettajan valvonnassa
- opettaja kertoo vanhemmalle jatkotoimenpiteistä
- merkintä esim. Wilmaan
- tupakointivälineet välitetään huoltajalle

2. kerta

- kasvatuskeskustelu
- soitto / yhteys kotiin
- merkintä esim. Wilmaan
- tupakointivälineet välitetään huoltajalle

3. kerta

- kasvatuskeskustelu/jälki-istunto 1 tunti. Työsuunnitelmissa koulukohtaiset käytännöt ja yhteistyö esim. nuorisotyöntekijöiden kanssa
- merkintä esim. Wilmaan
- tupakointivälineet välitetään huoltajalle

4. kerta

- luokanvalvoja / luokanopettaja kutsuu vanhemmat keskustelemaan
- tiedotus vieroitushoidosta, ohjaus terveydenhoitajalle
- tiedotetaan, että seuraavasta kerrasta tehdään ilmoitus poliisille
- tupakointivälineet välitetään huoltajalle
- merkintä esim. Wilmaan

5. kerta

- ilmoitus kotiin
- ilmoitus poliisille
- tupakointivälineet välitetään huoltajalle
- merkintä esim. Wilmaan

6. kerta

- ilmoitus kotiin
- ilmoitus poliisille
- tupakointivälineet välitetään huoltajalle
- merkintä esim. Wilmaan
- asia monialaisen työryhmän käsittelyyn

Energiajuomien käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen

Energiajuomien käytön ennaltaehkäisemiseksi tehdään ennaltaehkäisevää työtä terveystiedon ja muiden oppiaineiden tunneilla, terveydenhoitajan ja muiden nuorten parissa toimivien aikuisten toimesta sekä myös nuorten vertaisryhmien avulla.

Jokaisen koulun järjestyssäännöissä kielletään hallussapito ja juominen. Järjestyssääntöjen rikkominen vaikuttaa käyttäytymisnumeroon.

1. kerta

- ilmoitus kotiin
- merkintä esim. Wilmaan

2. kerta

- ilmoitus kotiin
- kasvatuskeskustelu

3. kerta

- ilmoitus kotiin
- jälki-istuntoa 1 tunti

Kouluruokailun ja mahdollisten välipalojen järjestäminen

Erityisruokavaliot tulevat kouluterveydenhoitajien kautta tiedoksi ruokaa valmistaviin keittiöihin. Kouluateria tukee koululaisen hyvinvointia ja vahvistaa terveyttä edistäviä ruokailutottumuksia. Ruokailu tarjoaa myös erinomaisen tilaisuuden opetella ruoka- ja tapakulttuuria eli kauniita pöytätapoja, toisen huomioon ottamista ja yhdessä olemista.

Koulukohtaisesti oppilaille on mahdollista järjestää maksullinen välipala.

Turvakansio

Jokaisella koululla on turvakansio, jossa on kirjattuna vähintään alla olevan sisällysluettelon mukaiset asiat koulukohtaisesti. Turvallisuuden koulukohtainen omavalvonta on jatkuvaa ja siitä vastaa rehtori.

- työsuunnitelmaan kirjataan koulukohtaisesti lukuvuosittaiset kehittämiskohteet
- poistumisharjoitukset pidetään vähintään kahdesti lukuvuodessa
- henkilökunnan koulutuksesta huolehditaan koulukohtaisesti
- uudet työntekijät sekä sijaiset perehdytetään turvakansion sisältöön
- kaikki harjoitukset, tarkastukset ja koulutukset kirjataan

Koulut toteuttavat valtakunnallista KiVa Koulu- toimenpideohjelmaa ja vertaissovittelua.

Turvakansion sisällysluettelo

1. Koulun tiedot
2. Turvallisuuskartoitus ja poistumisharjoitukset
3. Turvallinen työ- ja opiskeluympäristö
  - 3.1 Järjestyssäännöt
  - 3.2 Suojaaminen väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä
  - 3.3 Turvallisuus ja valvonta (vaaratilanteiden ehkäisy)
  - 3.4 Koulukuljetusten odotusaikoja ja turvallisuutta koskevat ohjeet
  - 3.5 Liikenneturvallisuus
  - 3.6 Tietoturva
  - 3.7 Työturvallisuus
  - 3.8 Turvallisuusryhmä
  - 3.9 Yhteistyö poliisin, pelastuslaitoksen ym. kanssa
4. Kriisitilanteiden ehkäisy, niihin varautuminen ja toimintatavat äkillisissä kriisitilanteissa
5. Kriisitilanteen tiedotussuunnitelma
6. Yhteistyö ja käytänteet kouluympäristön terveyden ja turvallisuuden sekä koulu yhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa
7. Koulutukset ja kirjaukset (mm. hyväksyntä ja tarkastukset)
8. Toimintaohjeet

Pelastussuunnitelma (löytyy jokaisesta luokasta)

1 Pelastussuunnitelman tavoite ja perusteet

- 2 Toiminnan ja tilojen kuvaus
- 3 Tärkeitä puhelinnumeroita
  - 3.1 Turvallisuusviranomaiset
  - 3.2 Koulun yhteystietoja
  - 3.3 Tekniikan yhteystiedot
- 4 Vaaratilanteet ja niihin varautuminen
  - 4.1 Hätäilmoitus
  - 4.2 Tulipalo
    - 4.2.1 Tulipalojen torjunta
    - 4.2.2 Toiminta tulipalo syttyessä
  - 4.3 Tapaturmien ehkäiseminen sekä ensiavun järjestäminen ja hoitoonohjaus
  - 4.4 Yleinen vaaramerkki, kemikaalivuoto ja säteilyvaara
  - 4.5 Pommiuhkaus tms.
  - 4.6 Toiminta sähkö-, vesi- ja lämmityskatkon sattuessa
  - 4.7 Toiminta väestönsuojaan suojauduttaessa
- 5 Evakuointi ja poistuminen rakennuksesta
  - 5.1. Kuulutusohjeet
  - 5.2 Sisäiset hälytysjärjestelyt
  - 5.3 Rakennuksesta poistuminen ja kokoontumispaikat
  - 5.4 Sammutus- ja pelastustehtävien järjestelyt
- 6 Rakennus- yms. piirustukset
  - 6.1 Asemapiirros
  - 6.2 Pohjapiirrokset kerroksittain
  - 6.3 Rakennuspiirroksiin merkitään myös vaaraa tuottavat kohteet

Seuraavat asiakirjat ovat koulujen käytössä. Päivitetyt asiakirjat käsitellään rehtorikokouksessa ennen käyttöönottoa.

- 1) Turvallisuuden vuosikello
- 2) Riskien arviointikohteiden valinta- lomake
- 3) Koulun tarkastuspäiväkirja turvallisuusasioista
- 4) Kunnan toimintaohje akuutissa kriisitilanteessa

Yhteistyö poliisin kanssa

Janakkala kuuluu Hämeenlinnan koulupoliisin toiminta-alueeseen.

Koulupoliisi

- tarjoaa kouluille valistuskasvatusta
- tutkii koulussa tapahtuneita oppilaiden tekemiä rikoksia
- puuttuu rikollisiin ilmiöihin tai rikolliseen käyttäytymiseen varhaisessa vaiheessa
- osallistuu koulun pyynnöstä muihin toimialaansa kuuluviin tilaisuuksiin
- työskentelee tiiviissä yhteistyössä Ankkuri-tiimin kanssa.
- toimii yhteyshenkilönä epäselvissä tai askarruttavissa tilanteissa.

Ankkuri on moniammatillinen tiimi, joka

- puuttuu matalalla kynnyksellä alaikäisten tekemiin rikoksiin, rikolliseen käyttäytymiseen ja päihteiden käyttöön
- pyrkii selvittämään kokonaisvaltaisesti nuoren elämäntilanteen ja avun tarpeen
- ohjaa tarkoituksenmukaisen avun piiriin

Hämeenlinnan poliisiaseman Ankkuri-tiimiin kuuluvat poliisi, sosiaalityöntekijä, psykiatrinen sairaanhoitaja sekä nuorisotyöntekijä. Koulupoliisi- ja Ankkuritoiminnan tärkeänä tavoitteena on rikosten ja syrjäytymisen ennaltaehkäiseminen. Rikolliseen toimintaan puututaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa riittävän vakavasti.

Koulun odotetaan ilmoittavan koulupoliisille tai Ankkuri-tiimin poliisille koulussa tapahtuneesta rikoksesta. Koulussa tapahtuvia rikoksia ovat esimerkiksi:

- näpistyksen (varastetaan koulun tai oppilaiden omaisuutta)
- vahingonteko (heitetään tahallaan kivellä ikkuna rikki)
- pahoinpitely (vammoja vaatinut tai muuten raju tappelu)
- kunnianloukkaus (jatkovaa nimittelyä, pitkäaikaista kiusaamista, netissä pilkkaamista)
- laiton uhkaus (uhkaa todentuntuisesti hakata tai tappaa)
- kiristys (kahden euron laina kasvaa korkoa, jota peritään väkivallalla uhkaamalla)

Poliisille tai Ankkuri-tiimin poliisille ilmoitetaan, kun

- tappelusta seuraa vammoja, terveydenhoitajalla tai lääkäriä käyntiä
- tappelu on muuten erityisen raju esim. kuristamista
- kiusaaminen on lievempää, mutta toistuvaa ja pitkään jatkunutta, eivätkä koulun omat toimet ole riittäneet
- törkeää tiettyyn henkilöön kohdistuvaa kielenkäyttöä, uhkailua, nimittelyä, kiristämistä

Ilmoituksen poliisille tekee rehtori.

Kouluajana tapahtuneista rikoksista voi ilmoittaa suoraan koulupoliisille sähköpostitse. Mikäli kuitausta ei lähipäivinä tule, varmista puhelimitse, että sähköposti on tullut perille. Koulupoliisin ollessa poissa koulupoliisin tehtäviä hoitaa Ankkuri-tiimin poliisi. Mikäli koulu- tai ankkuripoliisi eivät ole tavoitettavissa, rikosilmoituksen voi tehdä internetissä tai poliisiasemalla. Vanhemmille tulee ilmoittaa, että asiasta on ilmoitettu poliisille. Ilmoituksessa tulee olla seuraavat tiedot:

- tapahtuman kuvaus (aika, paikka, tekoon johtaneet ja sitä seuranneet tapahtumat), koulun suorittamat toimenpiteet
- osallisten henkilötunnukset
- vanhempien yhteystiedot

Pääsääntöisesti kaikki rikolliseen tekoon epäillyt lapset/nuoret kutsutaan vanhempineen poliisilaitokselle. Kouluajan ulkopuolella tapahtuneista alaikäisten tekemistä rikoksista ilmoitetaan Ankkuri-tiimin poliisille.

Koulukuljetusten turvallisuutta sekä odotusaikojen järjestämistä ja turvallisuutta koskevat ohjeet

Koulukuljetuksen odotusaikoina oppilaille järjestetään ohjattua toimintaa. Janakkalan kunnan koulukuljetuksen oppaassa annetaan turvallisuutta koskevat ohjeet: Huoltajat ovat ensisijaisesti velvollisia opastamaan lapsiaan liikkumaan turvallisesti liikenteessä. Koulukuljetuksessa mukana olevien lasten huoltajat vastaavat siitä, että lapsi pääsee turvallisesti kotoa autoon ja autosta kotiin.

Turvavyön käyttö koulukuljetuksissa

Kouluajoa ajavan auton kuljettaja ohjaa ja valvoo oppilaiden turvavyön käyttöä. Mikäli oppilas toistuvista kehoituksista huolimatta ei noudata ohjeita, ajoneuvon kuljettaja on velvollinen ilmoittamaan siitä koululle. Koulun rehtori ottaa yhteyttä oppilaan kotiin, kertoo tilanteen ja

ilmoittaa, ettei oppilaan omavaltainen ja ohjeista piittaamaton käyttäytyminen voi jatkua, sekä kertoo ajoneuvon voivan kieltäytyä ottamasta omaa ja muiden liikenneturvallisuutta vaarantava oppilas koulukuljetukseen. Mikäli tilanteessa ei tapahdu muutosta ajoneuvon kuljettaja ilmoittaa uudelleen asiasta rehtorille, joka ilmoittaa asian edelleen koulutoimistoon. Koulutoimisto siirtää koulukuljetuksen järjestämisen huoltajan vastuulle. Menettely perustuu perusopetuslain 29 ja 32 §:ään. Koulutoimisto tiedottaa muuttuneesta järjestelystä ja sen ajankohdasta koululle ja autoilijalle

Vakuutus ja vastuut

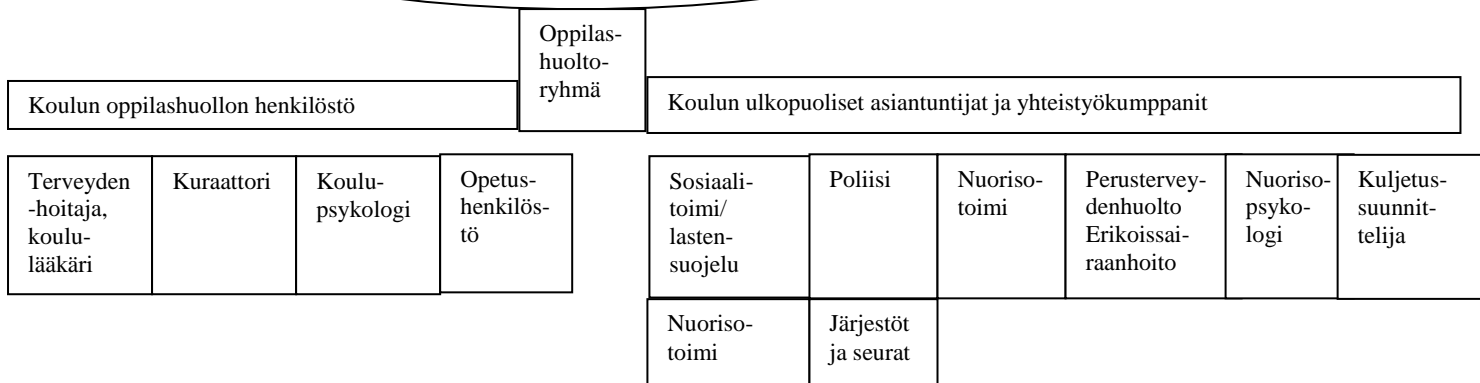
Kunta on vakuuttanut kaikki oppilaat koulussa tai koulumatkalla tapahtuvan tapaturman varalta. Vakuutus koskee varsinaista kouluaikaa ja koulumatkaa, kouluhammashoitokäyntejä, koululääkärillä käyntejä sekä koulun järjestämiä opinto- ym. retkiä (mutta ei esim. terapiakäyntejä). Vakuutus korvaa tapaturman aiheuttamat hoitokulut. Esinevahinkoja ei korvata. Vakuutus ei korvaa oppilaan tahallaan aiheuttamaa vahinkoa toiselle osapuolelle eikä vaatteiden, silmälasien tms. rikkoutumista. Vahingontekijä (myös ala-ikäinen) tai hänen huoltajansa joutuu korvaamaan aiheuttamansa vahingon.

Lait ja asetukset

Laki alkolukon käytöstä koulu- ja päivähoitokuljetuksissa (1110 / 10.12.2010) tulee voimaan 1.8.2011. Sen mukaan alkolukolla varustettua ajoneuvoa on käytettävä esiopetukseen, perusopetukseen ja lisäopetukseen osallistuvien oppilaiden kuljetuksissa, toisen asteen koulutukseen osallistuvien opiskelijoiden kuljetuksissa; ja päivähoitokuljetuksissa. jos kuljetuksen järjestää kunta, kuntayhtymä, koulu tai laitos tilausliikenteenä ja kuljetukseen saadaan kunnan tai valtion tukea.

Yhteistyö kodin, koulun, oppilashuollon palvelujen asiantuntijoiden, muiden asiantuntijoiden ja paikallisten tukiverkoston kanssa

Turvallisuuden ja hyvinvoinnin edistäminen on jokaisen tehtävä ja vastuulla kaikissa tilanteissa **Ennaltaehkäisevä työ ja varhainen puuttuminen** tarkoittavat laadukasta perusopetusta, kasvun ja kehityksen yksilöllistä tukemista yhteisössä ja kasvatuskumppanuutta huoltajien kanssa.

Yhteistyö lastensuojeluviranomaisten kanssa

Sosiaalitoimen ja koulun yhteistyövelvoite perustuu lastensuojelulakiin. Lapsella on oikeus turvalliseen ja virikkeelliseen kasvuympäristöön sekä tasapainoiseen ja monipuoliseen kehitykseen sekä etusija erityiseen huolenpitoon. Koulun ja lastensuojelun viranomaisten on palveluja kehitettäessä kiinnitettävä erityistä huomiota lasten ja nuorten tarpeisiin. Lastensuojelun avohuollon tukitoimia ovat mm. ehkäisevä perhetyö, ohjaus- ja neuvonta, taloudellinen tukeminen, perhetyö, tukihenkilö, joilla voidaan tukea lapsen ja nuoren koulunkäyntiä.

Periaatteena sosiaalitoimen ja koulun yhteistyössä on ennaltaehkäisy ja varhainen puuttuminen. Ennaltaehkäisyä toteutetaan mm. toimimalla yhdessä koulun kanssa monialaisissa työryhmissä, joissa pyritään vaikuttamaan lasten ja nuorten kasvuolosuhteisiin mm. ehkäisemään päihteiden käyttöä. Varhaisen puuttumisen kehittämisen painoalueena on rohkaista koulun henkilökuntaa tunnistamaan aikaisemmin oppilaiden ja heidän perheidensä ongelmia ja uskallusta puuttua tilanteeseen ajoissa.

Yllättävissä ja askarruttavissa tilanteissa voi aina ottaa yhteyttä päivystävään sosiaalityöntekijään.

Koulukohtaisiin oppilashuoltosuunnitelmiin sisällytettävät asiat

1. Oppilashuollon kokonaistarve ja käytettävissä olevat oppilashuoltopalvelut

- oppilashuollon palveluiden järjestäminen ja sen edellyttämä työn- ja vastuunjako sekä palvelujen toteuttamisessa tarvittava yhteistyö sekä
- oppilashuollon palveluiden kohdentaminen yksittäisiin oppilaisiin, kouluyhteisöön ja yhteistyöhön liittyviin tehtäviin sekä oppilashuollon kehittämiseen ja seurantaan.

2. Yhteisöllinen oppilashuolto ja sen toimintatavat

- yhteisöllisen oppilashuollon järjestäminen ja sen toimintatavat kouluyhteisön ja -ympäristön terveellisyyden, turvallisuuden ja hyvinvoinnin edistämiseksi.
- koulukohtaisen oppilashuoltoryhmän toimintatavat ja käytännöt,
- yhteistyö koulun ulkopuolisten lasten ja nuorten hyvinvointia edistävien tahojen kanssa yhteisöllisen oppilashuollon kehittämisessä,
- yhteistyö oppilaan ohjauksessa, koulutuksen siirtymävaiheissa sekä jatko-opintojen suunnittelussa,
- yhteistyö ja käytänteet kouluympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa,
- yhteistyö terveysneuvonnan ja terveystiedon opetuksen välillä,
- järjestyssäännöt,
- poissaolojen seuraaminen, niistä ilmoittaminen ja niihin puuttuminen,
- tapaturmien ehkäiseminen sekä ensiavun järjestäminen ja hoitoonohjaus,
- tupakkatuotteiden, alkoholin ja muiden päihteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen,
- koulukuljetusten odotusaikoja ja turvallisuutta koskevat ohjeet,
- suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä
  - kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän ehkäiseminen ja siihen puuttuminen,
  - edellä mainittujen asioiden käsittely yhteisö-, ryhmä- ja yksilötasolla,
  - yksilöllinen tuki, tarvittava hoito, muut toimenpiteet ja jälkiseuranta sekä teon tekijän että sen kohteena olevan osalta,
  - yhteistyö huoltajien kanssa,
  - yhteistyö tarvittavien viranomaisten kanssa,
  - suunnitelmaan perehdyttäminen ja siitä tiedottaminen henkilöstölle, oppilaille, huoltajille ja yhteistyötahoille sekä
  - suunnitelman päivittäminen, seuranta ja arviointi.
- toiminta äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa.
  - kriisitilanteiden ehkäisy, niihin varautuminen ja toimintatavat äkillisissä kriisitilanteissa,
  - johtamisen periaatteet, yhteistyö sekä työn- ja vastuunjako kriisitilanteissa ja niihin varautumisessa,
  - sisäisen ja ulkoisen sekä koulun ja opetuksen järjestäjän välisen tiedottamisen ja viestinnän periaatteet,
  - psykososiaalisen tuen ja jälkihoidon järjestäminen,
  - suunnitelmaan perehdyttäminen ja siitä tiedottaminen henkilöstölle, oppilaille, huoltajille ja yhteistyötahoille,
  - toimintavalmiuksien harjoittelu sekä
  - suunnitelman arviointi ja päivittäminen.

3. Yksilökohtaisen oppilashuollon järjestäminen

- yksilökohtaisen oppilashuollon järjestäminen lapsen ja nuoren kehityksen, hyvinvoinnin ja oppimisen seuraamiseksi ja edistämiseksi sekä yksilöllisen tuen toteuttamiseksi.

- yhteistyö kouluterveydenhuollon laajoissa terveystarkastuksissa,
- oppilaan sairauden vaatiman hoidon, erityisruokavalion tai lääkityksen järjestäminen koulussa,
- yhteistyö tehostetun ja erityisen tuen, joustavan perusopetuksen sekä sairaalaopetuksen yhteydessä,
- oppilashuollon tuki kurinpitörangaistuksen tai opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä,
- asiantuntijaryhmän kokoaminen ja suostumuksen hankkiminen sekä ryhmän yhtenäiset menettelytavat yksittäistä oppilasta koskevan asian käsittelyssä,
- oppilashuoltokertomusten laatiminen ja säilytys sekä
- yhteistyö koulun ulkopuolisten palvelujen ja yhteistyökumppaneiden kanssa kuten nuorisotoimi, lastensuojelu, erikoissairaanhoido ja poliisi.

4. Oppilashuollon yhteistyön järjestäminen oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa

- oppilaan ja huoltajan osallisuus yhteisöllisen ja yksilökohtaisen oppilashuollon suunnittelussa, toteuttamisessa ja arvioinnissa sekä
- yhteisöllisen ja yksilökohtaisen oppilashuollon periaatteista ja menettelytavoista tiedottaminen oppilaille, huoltajille ja yhteistyötahoille.

5. Oppilashuoltosuunnitelman toteuttaminen ja seuraaminen

Oppilashuoltosuunnitelmassa kuvataan toimenpiteet suunnitelman toteuttamiseksi ja seuraamiseksi. Näitä ovat seurannasta vastuussa oleva taho koulussa, seurattavat asiat ja käytettävät menetelmät tietojen kokoamiseksi sekä seurannan aikataulu. Lisäksi kuvataan seurantatietojen käsittely ja hyödyntäminen koulun oppilashuollon kehittämisessä sekä keskeisistä tuloksista tiedottaminen oppilaille, huoltajille ja tarvittaville yhteistyötahoille.